



**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

**ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ**

Αθήνα, **04-11-2024**

Αριθ. Πρωτ. : **84711 - 04-11-2024**

Ταχ. Δ/ση : Πλατεία Κάνιγγος
Ταχ. Κώδικας : 10677
Τηλέφωνο : 210 3893572
Email : gen-sec@mindev.gov.gr

ΠΡΟΣ : Υπηρεσία Συντονισμού
Γραφείο Κοινοβουλευτικών Θεμάτων

Θέμα: «Απάντηση στην με αριθμό 420/23-10-2024 Ερώτηση του βουλευτή της κοινοβουλευτικής ομάδας του ΠΑΣΟΚ Γεωργίου Μουλκιώτη με θέμα «Σοβαρές ανατιμήσεις βασικών αγαθών σε βάρος των καταναλωτών χωρίς κυβερνητικές λύσεις».

Σχέτ: Το με αρ. πρωτ. 82312/24-10-2024 υπηρεσιακό σημείωμα της Υπηρεσίας Συντονισμού

Σε απάντηση της με αριθμό 420/23-10-2024 Ερώτησης του βουλευτή της κοινοβουλευτικής ομάδας του ΠΑΣΟΚ Γεωργίου Μουλκιώτη με θέμα «Σοβαρές ανατιμήσεις βασικών αγαθών σε βάρος των καταναλωτών χωρίς κυβερνητικές λύσεις», και σχετικά με τα στοιχεία που αναφέρονται σε αυτήν, σας γνωρίζουμε ότι σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Eurostat, που δημοσιεύθηκαν την 31/10/2024, ο εναρμονισμένος Γενικός Δείκτης Τιμών Καταναλωτή του μήνα Οκτωβρίου 2024 εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε 3,2%. Ο πληθωρισμός αυτός βρίσκεται πολύ κοντά στο στόχο του 2% που, σύμφωνα με τις επιδιώξεις της νομισματικής πολιτικής της Ευρωζώνης, είναι το ύψος του πληθωρισμού που εγγυάται για μία εθνική οικονομία την υγιή ανάπτυξη, το χαμηλό επίπεδο ανεργίας και τη διασφάλιση της πραγματικής αγοραστικής δύναμης των καταναλωτών.

Στο πεδίο των τροφίμων, και ιδίως των βασικών ειδών διατροφής που παρουσιάζουν ανελαστική ζήτηση και είναι απολύτως απαραίτητα για την αξιοπρεπή διαβίωση των ελληνικών νοικοκυριών, η Eurostat εκτιμά ότι ο ετήσιος πληθωρισμός τροφίμων σημείωσε σημαντική επιβράδυνση σε 1,5% τον Οκτώβριο, όταν η αντίστοιχη εκτίμηση για τον πληθωρισμό τροφίμων στην Ευρωζώνη

είναι 2,9%. Η Ελλάδα παρουσιάζει, αυτή τη στιγμή τον χαμηλότερο πληθωρισμό τροφίμων στην Ευρωζώνη μαζί με την Γαλλία και τη Φινλανδία.

Σε κάθε περίπτωση, σχετικά με το πρώτο ερώτημα σας γνωρίζουμε ότι η Κυβέρνηση έχει ήδη λάβει πολλά και ουσιαστικά μέτρα κατά της ακρίβειας σε όλο το φάσμα των αγορών καταναλωτικών αγαθών, τόσο ως προς το σκέλος της αντιμετώπισης μη αιτιολογημένων αυξήσεων τιμών όσο και στο σκέλος της βελτίωσης του εισοδήματος των ελληνικών νοικοκυριών.

Ενδεικτικά, θεσπίστηκαν με το άρθρο 58 του ν. 4818/2021, κανόνες δικαίου που επιτρέπουν στους ελεγκτικούς μηχανισμούς του κράτους να ελέγχουν την αγορά για την αντιμετώπιση του φαινομένου της αθέμιτης κερδοφορίας μέσω της απαγόρευσης της αύξησης του μικτού περιθωρίου κέρδους των επιχειρήσεων που εμπλέκονται στην αλυσίδα παραγωγής και εμπορίας των βασικών καταναλωτικών προϊόντων. Αντίστοιχες διατάξεις νόμου δεν υπήρξαν ποτέ στο παρελθόν στην Ελλάδα και, συνεπώς, οι έλεγχοι που διεξήγαγαν οι αρμόδιοι ελεγκτικοί μηχανισμοί ήταν, αντιστοίχως, οι πρώτοι που διεξήχθησαν για την περιστολή του συγκεκριμένου φαινομένου. Η ως άνω διαπίστωση οδηγεί στο συμπέρασμα ότι καμία προηγούμενη Κυβέρνηση, δεν διεξήγαγε ποτέ ελέγχους για την περιστολή φαινομένων αθέμιτης κερδοφορίας.

Παράλληλα, η ελληνική Κυβέρνηση θέσπισε την πρωτοβουλία «το καλάθι του νοικοκυριού» που ήδη από το Νοέμβριο του 2022 έχει διατηρήσει σταθερές, ή έχει μειώσει, τις τιμές πολλών βασικών προϊόντων που είναι απαραίτητα για τη διατροφή και την αξιοπρεπή διαβίωση των καταναλωτών και, πρωτίστως, αυτών που διαθέτουν λιγότερους οικονομικούς πόρους.

Επίσης, σας γνωρίζουμε ότι ήδη με τις διατάξεις του άρθρου 54 του ν. 5045/2023 επεκτάθηκε χρονικά η εφαρμογή του πλαφόν στο μέγιστο περιθώριο κέρδους των επιχειρήσεων που παράγουν ή εμπορεύονται προϊόντα κρίσιμα για τη διατροφή και την αξιοπρεπή διαβίωση του καταναλωτή. Τα μέτρα αυτά εξειδικεύθηκαν περαιτέρω με την Υπουργική Απόφαση με τίτλο «Περιστολή φαινομένων αθέμιτης κερδοφορίας. Καθορισμός της διαδικασίας ελέγχου και της επιβολής κυρώσεων των παρ. 4 και 5 του άρθρου 54 του ν. 5045/2023, κλιμάκωση των προστίμων, εξειδίκευση των κατηγοριών των αγαθών που είναι απαραίτητα για τη διατροφή και τη διαβίωση των καταναλωτών και άλλες λεπτομέρειες που αφορούν στην εφαρμογή του ιδίου

άρθρου», ενώ και τα ανώτατα ύψη των προστίμων που δύναται να επιβληθούν δυνάμει των ως άνω διατάξεων πενταπλασιάστηκαν τον Ιούλιο του 2024.

Επιπλέον, με τα άρθρα 15, 16 και 17 του ν. 5055/2023 υιοθετήθηκαν τρία διακριτά μέτρα για την βελτίωση των όρων ανταγωνισμού στην αγορά αλλά και την αντιμετώπιση κρουσμάτων αισχροκέρδειας στο χονδρικό εμπόριο, την παραγωγή και την εισαγωγή προϊόντων:

- α) ανάδειξη των επιχειρήσεων που δεσμεύθηκαν να μειώσουν μόνιμα τις τιμές των προϊόντων τους κατά τουλάχιστον πέντε τοις εκατό (5%) για χρονικό διάστημα τουλάχιστον έξι (6) μηνών,
- β) συγκέντρωση τακτικών αναφορών από τα σουπερμάρκετ για ανατιμήσεις προϊόντων που επιβάλλονται από τους προμηθευτές τους για την καλύτερη εστίαση του ελέγχου στις επιχειρήσεις που προχωρούν σε ανατιμήσεις προϊόντων,
- γ) ανακοίνωση τιμών λιανικής αγοράς φρούτων και λαχανικών προκειμένου να είναι δυνατή η ενημέρωση των καταναλωτών για τις τιμές που επικρατούν στην αγορά προκειμένου να αποφεύγουν τις αγορές από επιχειρήσεις που πωλούν σε αδικαιολόγητα υψηλές τιμές.

Παράλληλα, με τις διατάξεις των άρθρων 38 και 39 του ν. 5084/2024 προβλέπονται διαρθρωτικά μέτρα για τη λειτουργία της αγοράς όπως:

- α) απαγόρευση προωθητικών ενεργειών στις περιπτώσεις που έχει προηγηθεί αύξηση τιμοκαταλόγων των προϊόντων,
- β) μείωση κατά 30% των εκπτώσεων, πιστώσεων και άλλων παροχών μεταξύ χονδρεμπόρων και λιανοπωλητών που δημιουργούσαν χώρο αύξησης των κερδών των ενδιάμεσων κρίκων της εφοδιαστικής αλυσίδας και μεταφορά των εκπτώσεων απευθείας στον καταναλωτή,
- γ) εφαρμογή «καθαρών τιμών» στα προϊόντα της πρωτογενούς παραγωγής προκειμένου να περισταλούν φαινόμενα διασποράς αμοιβών ανάμεσα στους κρίκους της εφοδιαστικής αλυσίδας με τη μορφή εκπτώσεων από τους χονδρεμπόρους στους λιανεμπόρους,
- δ) εφαρμογή αυστηρού πλαφόν περιθωρίου κέρδους στο βρεφικό γάλα.

Σας γνωρίζουμε επίσης ότι, η Κυβέρνηση θα συνεχίσει να λαμβάνει διαρθρωτικά μέτρα προκειμένου να αντιμετωπιστούν χρόνιες παθογένειες που ενδημούν στην ελληνική αγορά καταναλωτικών προϊόντων έτσι ώστε να προστατεύεται στην πράξη η αγοραστική δύναμη του καταναλωτή.

Σχετικά με το δεύτερο ερώτημα, και με το αίτημα περί μείωσης του ΦΠΑ, σας γνωρίζουμε ότι το μέτρο αυτό σε όσες περιπτώσεις εφαρμόστηκε στο παρελθόν δεν είχε θετικές συνέπειες για τους καταναλωτές. Ειδικότερα, το μέτρο αυτό δεν είναι κατάλληλο για τη βελτίωση της αγοραστικής δύναμης των καταναλωτών ιδίως για τους ακόλουθους λόγους:

α) Ο Φ.Π.Α. είναι ένας φόρος που διασπείρεται στο σύνολο της αλυσίδας παραγωγής, μεταφοράς και πώλησης των τελικών προϊόντων στον καταναλωτή. Το γεγονός αυτό συνεπάγεται ότι η ενδεχόμενη μείωσή του θα ευνοήσει πρωτίστως το σύνολο των επιχειρήσεων που εμπλέκονται στην παραγωγή, μεταφορά και πώλησης του προϊόντος αφού αναμένεται να αξιοποιήσουν τη μείωση αυτή ως ένα μέσο της βελτίωσης της κερδοφορίας τους. Άλλωστε η τιμή ενός προϊόντος στην αγορά εξαρτάται πρωτίστως από τη ζήτηση που έχει, τα χαρακτηριστικά της ζήτησης (ελαστική/ανελαστική), την αγοραστική δύναμη των καταναλωτών και τις τιμές των ανταγωνιστικών προϊόντων. Στο μέτρο που οι ως άνω παράμετροι δεν διαφοροποιούνται οι παραγωγοί προϊόντων, οι μεταφορείς, οι μεσάζοντες, οι χονδρέμποροι και οι λιανέμποροι έχουν χαμηλό κίνητρο να μειώσουν τις τιμές τους και, συνεπώς, αναμένεται να αξιοποιήσουν τη μείωση του Φ.Π.Α. για να αυξήσουν το περιθώριο κέρδους τους. Ένα μόνο μικρό ποσοστό της μείωσης του Φ.Π.Α. αναμένεται να φτάσει στον τελικό καταναλωτή.

β) Ο Φ.Π.Α. είναι έμμεσος φόρος που σχετίζεται στενά με το επίπεδο (τον όγκο) της κατανάλωσης. Η μείωσή του συνεπώς θα ευνοούσε αναλογικά περισσότερο όσους αγοράζουν μεγαλύτερες ποσότητες προϊόντων διατροφής και κυρίως νοικοκυριά μεγαλύτερου εισοδήματος αλλά και επιχειρήσεις παρασκευής γευμάτων (καταστήματα εστίασης, catering κ.λπ.). Αντίθετα οι καταναλωτές με χαμηλότερα εισοδήματα θα ευνοούνταν, αναλογικά, πολύ λιγότερο από την εφαρμογή του μέτρου.

γ) Το μέτρο αυτό έχει ήδη υιοθετηθεί και από λίγες μόνο χώρες στην Ευρωπαϊκή Ήπειρο όπως η Ισπανία, στα ακόλουθα αγαθά: ψωμί, αλεύρι, τυρί, γάλα, λαχανικά και δημητριακά (από 4% σε 0%) και ζυμαρικά και λάδι μαγειρέματος (από 10% σε 5%). Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Eurostat για την Ελλάδα και την Ισπανία, δηλαδή ενός κράτους-μέλους της ΕΕ που δεν εφάρμοσε μείωση του ΦΠΑ στα συγκεκριμένα προϊόντα (Ελλάδα) και ενός κράτους-μέλους που την εφάρμοσε (Ισπανία), όπως φαίνεται από τα στοιχεία της Eurostat, φαίνεται ότι η διαχρονική αύξηση των τιμών ήταν ακριβώς ίδια (34%).

δ) Η μείωση του Φ.Π.Α και των ειδικών φόρων κατανάλωσης αναφέρεται συχνά ως μία εύκολη «μαγική» λύση για την αντιμετώπιση της ακρίβειας, ωστόσο δεν έχει εφαρμοστεί ποτέ ως μέτρο από καμία πολιτική δύναμη που έχει εμπλακεί στη διακυβέρνηση της χώρας και που επικαλείται το μέτρο αυτό, ακριβώς επειδή εκτός από αναποτελεσματικό στην πράξη είναι επιζήμιο για τη δημοσιονομική ισορροπία του κράτους.

ε) Η μείωση του Φ.Π.Α. στα είδη διατροφής θα στερούσε από το κράτος πόρους που σήμερα χρησιμοποιούνται για τη χρηματοδότηση του κοινωνικού κράτους, δηλαδή, μεταξύ άλλων, τις συντάξεις των Ελλήνων και τις υπηρεσίες που λαμβάνουν από το Εθνικό Σύστημα Υγείας, καθώς και για τη μείωση άλλων φορολογικών συντελεστών που επιβαρύνουν τους νομοταγείς και συνεπείς φορολογούμενους.

Για τους ως άνω λόγους η Κυβέρνηση έχει επιλέξει να μην εφαρμόσει το μέτρο της μείωσης του Φ.Π.Α. στα είδη διατροφής και να αξιοποιήσει προσφορότερες μεθόδους για την απευθείας και αδιαμεσολάβητη ενίσχυση των καταναλωτών και ιδίως των πολιτών με χαμηλότερα εισοδήματα, όπως με την πρόβλεψη ειδικών επιδομάτων για τους καταναλωτές με χαμηλότερες οικονομικές δυνατότητες αλλά και την πρωτοβουλία «καλάθι του νοικοκυριού» προκειμένου οι καταναλωτές να προστατευθούν, στο μέτρο του εφικτού, από τις πληθωριστικές πιέσεις στην οικονομία.

Επίσης, όποιος ζητά τη μείωση του ΦΠΑ θα πρέπει, όπως είναι λογικό, να εξηγήσει στους Έλληνες πολίτες ποιους φόρους θα αυξήσει για να αναπληρώσει το δημοσιονομικό κενό που θα δημιουργηθεί ή ποιες παροχές προς τους πολίτες θα περικόψει (π.χ. συντάξεις, υπηρεσίες υγείας, μισθούς δημοσίων υπαλλήλων) προκειμένου να εφαρμόσει «μαγικές λύσεις» που θα ενισχύσουν στην πραγματικότητα την κερδοφορία των εμπόρων που η αντιπολίτευση κατηγορεί, λαϊκίζοντας, συλλήβδην για αισχροκέρδεια.

Τέλος, σας γνωρίζουμε ότι η βελτίωση της καθημερινότητας και η προάσπιση της ευημερίας του ελληνικού λαού αποτελεί τον μοναδικό σκοπό της Κυβέρνησης, που επιτυγχάνεται με σκληρή δουλειά, πολιτικό κόστος, αξιοπιστία και ειλικρίνεια. Δεν επιτυγχάνεται, αντιθέτως, με κραυγές, συνθήματα, θεωρίες συνωμοσίας για τη λειτουργία της αγοράς, λαϊκίστικες προσεγγίσεις, «προβλέψεις» αυξήσεων τιμών από «ειδήμονες» της αγοράς που παίζουν το παιχνίδι των

κερδοσκοπών, και ανυπαρξία ουσιαστικών και εφαρμόσιμων προτάσεων, στα οποία συνηθέστατα καταφεύγει η αντιπολίτευση με σκοπό την άγρα ψήφων στα θολά νερά της οργής και της απελπισίας μίας μερίδας συμπολιτών μας.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Ο προϊστάμενος του Τμήματος Εξυπηρέτησης
Κοινού και Πρωτοκόλλου

Κ.Α.Α.
ΜΠΙΛΗ ΕΥΣΤΑΘΙΑ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΕΜΠΟΡΙΟΥ

ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Υπουργού Ανάπτυξης
2. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Εμπορίου
3. Γενική Διεύθυνση Αγοράς και Προστασίας Καταναλωτή
4. Διεύθυνση Εμπορικής Επιχειρηματικότητας